

Грущинська Н.М.

д.е.н., професор, заступник директора
Навчально-наукового інституту неперервної освіти
Національного авіаційного університету

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ СВІТУ

Аналізуючи еволюційні світові процеси з точки зору технологічних укладів, можна зазначити зменшення соціальних контактів і прискорення соціальних процесів, що особливо гостро прогнозується для VIII технологічного укладу (2090-2130 рр.), при якому передбачається розвиток пси-технологій, біотехнологій, технологій, пов'язаних з мораллю і відповідальністю. Погляди Ной Харари з історичним підходом до майбутнього вже не здаються такими фантастичним, і роботизація суспільства наближається швидше, емоції проходять, і контроль над ними можуть встановити все більше людей. При таких процесах перспективи для виникнення нових професій, загострення питання масового безробіття, перепрофілювання набуває мега важливе значення.

Сучасні трансформаційні процеси глобального масштабу супроводжуються значними технологічними впливами, змінами клімату, в той же час зростанням населення землі, тривалості життя, міграційним потокам, зміни сфер зайнятості населення тощо. Такі тенденції загострюють питання забезпечення людства, умов для безпеки діяльності. За прогнозами ООН, у найближчі 30 років населення Землі зросте на 2 млрд людей і до 2050 року досягне 9,7 млрд. осіб. Особлива частина населення характерна для країн - Індії, Нігерії, Пакистану, Конго, Ефіопії, Танзанії, Індонезії, Єгипту і США. Кількість жителів південно-східної Африки до 2050 року подвоїться. При тому, що активні темпи природного

зростання населення характерні, в першу чергу, країнам Африки, в яких такі лідируючі позиції займають показники смертності.

Прискорення економічного розвитку викликають більше використання природних ресурсів, частково шкідливим для навколишнього середовища, і вимагають переходу від споживчої моделі розвитку до відтворюючої. Дані процеси передбачають розвиток «зеленої енергетики» і «синьої економіки». За статистикою, в країнах з високим постійним рівнем життя менш енергоємними ніж країни з швидкими темпами. Це пояснюється модернізацією енергетичної системи, оновленням екологічним оснащенням, в енергетиці- це використання альтернативних джерел енергії. Питання охорони навколишнього середовища актуалізуються як для розвинених країн так і для країн, що розвиваються. Так, в довгострокових перспективах розвитку суспільства кліматичні зміни триватимуть, глобальні викиди зростатимуть, за оцінками вчених протягом приблизно двадцяти років. Країнами, найбільш здійснюють викидів в атмосферу є США, Канада, за ними слідує Німеччина, Іспанія, Італія, Франція, Китай.

Свідомість країн проявляється в спільних діях щодо захисту навколишнього середовища на глобальному рівні які були зафіксовані на Конференції організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища і розвитку в 1992 році на підтвердження Декларації Конференції ООН з проблем навколишнього середовища, прийнятої в Стокгольмі 16 червня 1972. Основними питаннями є забезпечення охорони навколишнього середовища як основа національної безпеки кожної країни вимагає об'єднання зусиль країн в питаннях утилізації та переробки сміття, зменшення викидів, боротьбі за екологію і т.д. і є необхідною умовою розвитку цивілізованого світу. За прогнозами, кліматичні зміни можуть призвести до змін в економічному розвитку країн. Так, в США можливе падіння ВВП на 5% до 2050 року. Середній дохід громадян найбідніших

країн світу знизиться на 70%. Значно може збільшитися розрив між багатими і бідними. Глобальне потепління призведе до збільшення міграційних потоків, можна пояснити зростанням врожайності, зменшенням витрат енергії і, відповідно, поліпшенням умов для життя в певних регіонах світу. Розвиток і підтримка екологічної безпеки, впровадження інноваційних проектів є майбутніми напрямками розвитку, які можуть приносити економічну вигоду країні успішно конкуруючи з традиційними підходами в економіці. Будь-ресурс можна замінити іншим, досягти безвідходного виробництва є головною метою і порятунком планети. Такі принципи характерні для положень «синьої економіки».

Сучасний світ трансформує спосіб життя людини, форми спілкування, змінює особливості взаємовідносин, погляди на однакові речі, манери спілкування, і в решті решт, цінності. В статтях філософів, економістів, психологів, які займаються дослідженням проблематики питань формування соціуму майбутнього, зазначається поява технологічного укладу пситехнологій та технологій, пов'язаних з моральною відповідальністю. Зміни технологічних етапів суспільства супроводжуються змінами самого соціуму. Цінності впливають на бажання людей реалізовуватись і, відповідно, сфери зайнятості. В інформаційних джерелах цікаво подаються професії, які зникли на сьогодні: щуролов, трубочист, будильник, організатор оргій. Хоча з іншого боку, можна говорити про те, що вони скоріше трансформувались, і отримали новий формат в сучасних умовах. Разом з тим, поява нових професій обумовлюється потребами суспільства і цінностями. За різними даними, найзатребуванішими професіями станом на 2022 рік є: IT-фахівці, програмісти, інженери-механіки, лікарі, освітяни (з урахуванням потреб сучасного часу), менеджери проектів. А от професії майбутнього, серед яких визначають IT-генетик, персональний бренд-менеджер, спеціаліст по побудові індивідуальної траєкторії розвитку та інші, пов'язані не просто з

отриманими професійними знаннями та навичками (hard skills), а важливими елементами реалізації особистості в сучасному світі — soft skills (м'які навички). М'які навички дають можливості для швидкої пластичної адаптації до змін, чутливості до оточення, генерування ідей, комунікації, взаємодії. В книзі «12 soft skills 21 століття» визначають наступні групи м'яких навичок: емоційний інтелект, сміливість проявити себе, сміливість робити помилки, керівництво слабкостями, швидкість, креативність, етичність, системність, лідерство, адаптивність, комунікативність, співпраця. Розвинутість такого набору м'яких якостей, з комбінування з наявними твердими навичками дозволить змінювати професії, вдосконалюватись, на, відповідно, призведе до трансформацій цінностей.